

Vladimír Karfík, architekt průmyslových měst Baťaova koncernu **Mgr. Karin Šrámková**

Architekt Vladimír Karfík (1901-1996), po studiích v Praze a po stážích ve Francii a USA, kde pracoval nejen u světoznámých architektů Le Corbusiera a Franka Lloyda Wrighta, ale i ve velkých stavebních korporacích (například společnost Holabird & Root v Chicagu, zaměřená na výstavbu mrakodrapů), během svého působení u firmy Baťa (1930-1946) významným způsobem přispěl k rozvoji baťovského konceptu ideálních průmyslových měst.

Už roku 1931 vyslal Tomáš Baťa architekta Karfíka do Anglie, aby v East Tilbury poblíž Londýna založil sídliště s továrnou pro 4 tisíce zaměstnanců. Komplexní zastavovací plán se od roku 1932 postupně realizoval, první továrenská budova se otevřela již v roce 1933. V dubnu téhož roku Vladimír Karfík odcestoval do USA; kde v lokalitě Belcamp, nedaleko Baltimoru ve státě Maryland, zahájil přípravné práce pro stavbu dalšího průmyslového sídliště (tento projekt J. A. Baťa po dohodě se Státy ještě koncem roku 1933 zastavil).

V dalších letech Vladimír Karfík vypracoval celou řadu projektů, kterými doplňoval nejen vzkvétající Zlín, ale i vznikající baťovské satelity v tehdejším Československu. Podílel se například na projektech k dotvoření průmyslových souborů a přilehlých obytných kolonií v Otrokovicích (1935 hotel Společenský dům, 1937 bytové domy s obchodními parterey), ve Zručí nad Sázavou (1939 škola a Společenský dům), v Partizánském (1940 škola, nádražní budova, 1942 Společenský dům s biografem a hotel, 1943 kostel) či v nově založené obci Svit pod Tatrami (1940 budova železničního nádraží, 1942 Společenský dům).

Konferenční příspěvek se chce zaměřit na dvě rozdílná hlediska. Představí jednak problematiku vztahu architektury a urbanismu vybraných projektů Vladimíra Karfíka pro firmu Baťa k nové organizaci práce a analyzuje jeho přínos jako spolutvůrce industriálního způsobu života a kultury baťovských sídlišť. Studie však poukáže i na Karfíkovy rané zaměstnanecké zkušenosti s americkým kapitalismem a srovná je s jeho zlínskou obdobou. Pokusí se těmito dvěma perspektivami přispět k diskuzím a výzkumům dané problematiky, jež jsou předmětem plánované konference.